

Det Norske Travselskaps Appellkomité

Ankesak nr. AS 2 2023 [A]

27. juni 2023 holdt Appellkomitéens medlemmer Lars Erik Aas, Lars Borge-Andersen og Tormod Haugnes (leder) avsluttende møte over telefon/mail møte for avsigelse av dom i ankesak AS 2 2023 – [A].

Lars Erik Aas møtte som varamann for Anne Mette Berg-Christiansen som hadde erklært seg som inhabil.

Ankende part	***[A] *** [Bostedsadresse]
Prosessfullmektig:	Advokat Henrik Boehlke
Ankemotpart:	Det Norske Travselskap Postboks 194 Økern, 0510 Oslo
Prosessfullmektig:	Advokat Niels R. Kiær

Forhandlingene ble holdt 22. juni 2023 i Hestesportens Hus på Bjerke Travbane i Oslo. Rådslagning og stemmegivning ble foretatt i enerom der. Det var ikke tid til å ferdigskrive dommen denne dag, og dommen ble derfor av leder ferdigskrevet de følgende dager og forelagt de øvrige medlemmer for korrigerende og/eller godtagelse.

Det ble 27. juni 2023, etter rådslagning og stemmegivning i enerom 22. juni 2023, avsagt slik

Dom:

A er født *** [fødselsdato-/år] og er amatørkusk og travtrener. Han kjørte i 2021 og 2022 henholdsvis 118 og 103 løp på norske travbaner, de aller fleste ved ***[bane].

Domskomitéen i Det norske travselskap avsa 15. februar 2023 dom mot A med følgende konklusjon:

«1. A dømmes for overtredelse av DNTs lov § 11.2 (1) a og c), samt de etiske retningslinjene.

2. a) I henhold til DNTs lov § 11-5 (1) c), jfr. § 11.5 (2) dømmes A til tap av retten til å ha valgte eller oppnevnte verv for alltid.
- b) I henhold til DNTs lov §11.5 (1) d), jfr. § 11.5 (2) dømmes A til tap av retten til å delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, samt retten til å delta på annen aktivitet i regi av DNT (utelukkelse) for alltid.
- c) I henhold til DNTs lov § 11.5 (1) e) dømmes A til tap av retten til å oppholde seg på eller benytte anlegg eid eller finansiert av DNTs organisasjonsledd eller dets selskaper.»

Bakgrunnen for saken var to forhold. Det ene at ***[driftsselskap] ***[eiendomsselskap], som eier ***[bane], i januar 2020 mottok et varsel på A om pågående seksualisert dialog i en snapchatgruppe der deltakerne i hovedsak var medlemmer av travbanens ungdomsgruppe og den yngste deltakeren var 12 år. Det ble videre varslet om uønsket adferd mot mindreårige jenter i ***[driftsselskap]stallen. På den bakgrunn besluttet styret i ***[driftsselskap] ***[eiendomsselskap] (felles styre) 3. februar 2020 å utestenge A fra sine eiendommer i en periode på to år. Det ble dog gjort unntak for terminfestede løpsdager.

Det andre forholdet var at A 12. mai 2022 i Midtre Hålogaland tingrett ble dømt til 120 dagers ubetinget fengsel for overtredelse av straffeloven § 305a. Retten la til grunn at han i november/desember 2020 på snapchat hadde sendt ca 30 seksualiserte bilder, samt 5 videoer, til en jente på 13 år. Bildene/videoene viste hovedsakelig hans egen penis. Han anmodet i tillegg jenta om å sende tilsvarende bilder i retur. Jenta etterkom ikke den anmodningen.

Da ***[eiendomsselskap] i 2021 fusjonert med ***[driftsselskap] fikk kjennskap til straffedommen besluttet de 30. juni 2022 å forlenge utestengelsen «fra vedtak er fattet til det foreligger rettskraftig dom.»

A anket tingrettens dom til Hålogaland lagmannsrett, men anken ble nektet fremmet ved lagmannsrettens beslutning av 23. juni 2022 og tingrettens dom var dermed rettskraftig. A har sonet dommen. Han har begjært gjenopptakelse av dommen hos Gjenopptakelseskommisjonen, men p.t. foreligger det ingen avgjørelse på den begjæringen.

A har rettidig påanket Domskomitéens dom. Ankeforhandling ble avholdt 22. juni 2023. A møtte og avga forklaring. Fra DNT møtte Hanne Sæbø.

Den ankende part har i hovedtrekk anført:

Påtalen må avvises da ***[eiendomsselskap], som er DNTs datterselskap, straffesanksjonerte As handlinger ved sine vedtak av 3. februar 2020 og 30. juni 2022. En etterfølgende sanksjonering fra DNTs side vil være en dobbelstraff i strid med Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonens protokoll 7 artikkel 4.

Det bestrides ikke at DNT kan foreta sanksjoner i tråd med sitt regelverk til tross for at det også foreligger en straffedom for samme forhold. Men DNT må identifiseres med ***[driftsselskap] og når datterselskapet har vedtatt straffesanksjoner slik ***[driftsselskap] gjorde 3. februar 2020 og 30. juni

2022, kan ikke DNT treffe tilsvarende sanksjoner på de samme faktiske grunnlaget. DNT kan ikke straffesanksjonere A flere ganger for samme forhold. Derfor må dommen oppheves, og påtalen avvises.

Subsidiært anføres det at straffen er altfor streng. Den sonete straffedommen gjaldt det minst alvorlige forholdet i straffeloven. Det er gått lang tid siden forholdet ble begått, og saksbehandlingen har også tatt for lang tid. Påtalekomitéen foreslo 1 års utestengelse. Videre burde DNT i dette tilfelle ha suspendert A i stedet for ***[driftsselskap] sanksjoner. Sanksjonstiden fra ***[driftsselskap] vedtak bør derfor komme i fradrag i straffen. En dom på livstid kan også gjøres betinget.

Den ankende part har nedlagt slik påstand:

Prinsipalt: Domskomitéens dom av 15. februar 2023 oppheves og saken avvises.

Subsidiært: A ansees på mildeste måte.

Ankemotparten har i hovedtrekk anført:

Vedrørende påstanden om dobbelstraff så er vedtakene truffet av ***[eiendomsselskap] hjemlet i deres eierrådighet over ***[bane]. Han ble nektet adgang til ***[bane] alle dager utenom på terminfestede løpsdager, herunder at han ikke fikk oppstalle hester i ***[driftsselskap]stallen. Vedtaket omfattet ikke tilgang til landets øvrige travbaner/travanlegg, det omhandlet ikke hans mulighet til å drive med travsport eller å ha tillitsverv innen travsporten. DNT hadde ved det første ***[driftsselskap] vedtaket ingen eierinteresser i selskapet, men etter fusjonen ***[driftsselskap] ***[eiendomsselskap] i 2021, eide DNT 60% av aksjene i det nye ***[eiendomsselskap]. ***[Eiendomsselskap] har ingen bestraffningsmyndighet, bare eierrådighet over egne eiendommer.

Ankemotparten opplyser at bestemmelsen i DNTloven § 11.5 (2) om at rettighetstap etter § 11.5 (1) e) ikke kan gjøres tidsbegrenset, kan en se bort fra, da den er tilkommet ved en feil.

Ankemotparten har nedlagt slik påstand:

Anken forkastes.

Appellkomitéen bemerker:

Innledningsvis vil en bemerke at Domskomitéens dom i sin slutning har dømt A «for overtredelse av DNTs lov § 11.2 (1)a) og c), samt de etiske retningslinjene». Når det gjelder de etiske retningslinjene kan en ikke isolert dømme for brudd på disse, men disse setter på mange måter standarden og forståelsen for innholdet av § 11. 2(1)c). Videre bemerkes at henvisningen til § 11.2 (1)a) antas å være en feilskrift for §11.2(1) i). I domspremissene fremgår det bl.a. at A «har opptrådt som beskrevet i påtalebeslutningen». Denne henviser til § 11.2(1) bokstavene c) og i), og ikke a). Videre at det i premissene er flere uttalelser om at opptreden er til skade for travets anseelse, og det er uttrykkelig vist til bokstav i). Partene ble ved innledningen av ankeforhandlingen orientert om dette og dermed gitt anledning til å kommentere det.

Når det gjelder den ankede parts påstand om avvisning tas ikke denne til følge. ***[Eiendomsselskap] har med kjennskap til det inntrufne hevet leiekontrakten på stallplassen, samt nektet A adgang til eiendommen (med unntak av på løpsdagene). Dette kan ikke anses som straff, men utøvelse av eierrådighet. DNT som organisasjon ivaretar travets interesser, bl.a. dets lovgivning og håndheving av dette. Et eiendomsselskap, eller annen privat organisasjon, kan ikke treffe beslutninger som skulle diskvalifisere en landsdekkende hovedorganisasjon fra å utøve lovpålagte gjøremål. Det kan ikke anses som dobbeltstraff om As handlinger også har medført sivilrettslige forføyninger fra eierne av travbanen. I 2020 hadde for øvrig ikke DNT eierinteresser i travparken. Selv om ***[driftsselskap, som bemerket av den ankende part, allerede i 2020 «lå under DNT-paraplyen» og kjente rimelig godt til DNTs lovgivning og etiske regelverk, har de ikke truffet andre vedtak enn hva hvilket som helst eiendomsselskap eller bedrift kunne gjøre i tilsvarende situasjoner.

Når det gjelder faktum og de vurderinger som trekkes av det, kan Appellkomitéen tiltre premissene i Domskomitéens dom. Dommen er grundig og gir en klar og instruktiv beskrivelse av rettstilstanden innen travet på dette området. Det vesentligste av dommen blir gjengitt her, med supplerende kommentarer i etterkant, hvor appellkomitéen gjør noen korrigeringer. Noen korte avsnitt om saksbehandling som ikke har betydning for ankesaken er utelatt (markert med prikkede linjer):

«Ved realitetsvurderingen skal det innledningsvis bemerkes at det ikke tilkommer Domskomiteen å overprøve det faktum tingretten har funnet bevist etter straffelovens beviskrav. Domskomiteen legger følgelig saksforholdet i dommen til grunn for de videre drøftelser.

A har anført at den rettskraftige straffedommen omhandler et forhold som har skjedd utenfor DNTs eiendommer og der fornærmede ikke har tilknytning til travsporten, noe han mener medfører at saksforholdet faller utenfor DNTs domsmyndighet. Domskomiteen kan ikke slutte seg til dette.

Straffebestemmelsene i DNTs lov kapittel 11 gjelder for alle medlemmer tilsluttet DNT og A er både medlem og aktiv utøver. Lovens § 11.2 (1) a) angir videre at straff kan ilegges ved brudd på DNTs lov, reglement, bestemmelser etc. Det oppstilles intet vilkår om at forholdet har skjedd innenfor DNTs arealer eller overfor andre medlemmer i DNT for å statuere brudd på regelverket. Domskomiteen konkluderer følgelig med at de forhold Påtalekomiteen har anført, omfattes av DNTs regelverk og følgelig kan påtales og dømmes av DNT.

Rekruttering av barn og ungdom er et av Det Norske Travelskaps kjerneområder. Det er et uttalt satsningsområde å skape et godt ungdomsmiljø i travsporten. Rekrutteringen trengs for å opprettholde sporten i hele landet og sikre en bærekraftig utvikling. Dette er også nedfelt i travets formålsparagraf, DNTs lov § 1.2 (1).

DNT må sikre at barn- og ungdomsaktiviteter i travsportens regi aldri blir oppfattet som et risikomiljø for barn som er interessert i hest. Travet, og arenaer som kan knyttes til dette, skal være trygge slik at enhver, på hvilket som helst nivå, kan ta del i fellesskapet uten frykt for å bli utsatt for uønsket adferd. Oppmerksomhet av seksuell art overfor et barn er åpenbart uønsket adferd, og det er egnet til å skade travets anseelse. I travsporten aksepteres ingen former for trakassering. Det foreligger en nulltoleranse.

I henhold til DNTs lov § 11.2 (1) c), er seksuelle overgrep og trakassering definert som straffebelagte handlinger som DNT kan sanksjonere mot. Likeledes vil generalklausulen i § 11.2 (1) i) ramme personer som på annen måte opptrer slik at det klart kan skade travsportens anseelse. Sanksjoner som kan idømmes er beskrevet i DNTs lov § 11.5, og omfatter blant annet irettesettelse, bot, tap av rett til å ha valgte eller oppnevnte verv, tap av rett til å

delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, tap av rett til medlemskap og derav følgende rettigheter.

I forlengelsen av DNTs lov § 11.2 (1) c) er det utarbeidet etiske retningslinjer, både mot trakassering og seksuelle overgrep. Det heter i formålet for retningslinjene mot trakassering:

Bakgrunnen for at vi har etablert regler mot trakassering i travsporten, er at vi alle som er involvert i travsporten skal føle seg velkomne og trygge, og at travsporten er en arena hvor alle tar tydelig avstand fra enhver form for trakassering. Trakassering er en atferd som krenker en person og som er knyttet til kjønn, kjønnsidentitet eller uttrykk, etnisitet, religion eller annen tro, funksjonshemming, legning eller alder.

Det heter videre under «Hva er trakassering?»:

Overgrep kan også være av en seksuell art, såkalt seksuell trakassering som f.eks. uønsket berøring, tafsing, vitser, forslag, utseende, sjargong eller bilder av seksuell karakter. Det er den fornærmedes opplevelse av det å kjenne seg krenket som er bestemmende for om dette er å anse som trakassering, ikke gjerningspersonens motiv.

DNT har også inkludert retningslinjer spesielt rettet mot seksuelle overgrep mot barn:

I takt med at travsportens ungdomsaktivitet øker, øker også kravene til at vi kan tilby våre unge et trygt miljø der de møtes med respekt. Disse retningslinjene innretter seg derfor særskilt mot å beskytte barn og ungdom opp til 18 år.

Av formålet fremgår:

Seksuelle overgrep er uforenlig med travsportens verdier. Retningslinjene har som mål å styrke beskyttelsen av barn og unge for å hindre at disse blir utsatt for seksuelle overgrep, utnytting eller trakassering innenfor travsporten. Retningslinjene er basert på gjeldende lovgivning, barnekonvensjonen og utfra perspektivet om barns rettigheter.

Det anses uomtvistelig at A har opptrådt som beskrevet i påtalebeslutningen. Han har overtrådt samfunnets alminnelige normer for passende oppførsel, både når det gjelder forholdet som førte til utestengelse og i forholdet som førte til straffesaken. I begge saker er overgrepene rettet mot barn og er begått av en voksen mann på 37 år.

Det må stilles strenge krav til beskyttelse av barns trygghet, spesielt når det gjelder barn helt ned i 12-13 års alderen. Det er flere forhold som klart indikerer at A har avvikende seksuelle preferanser som er uforenlige med samfunnets normer generelt og travsporten spesielt, der det foregår en utstrakt satsning på barn- og ungdomsaktiviteter. Både barn og deres foreldre må være trygge på at alle blir ivaretatt og er i trygge omgivelser innenfor travsporten.

Domskomiteen finner det straffeskjerpende at overgrepene som omfattes av straffesaken bare skjedde måneder etter utestengelsen. As handlinger er utført med forsett og involverer flere barn, til dels uavhengig av hverandre. Handlingene viser at han ikke forstår, eventuelt ikke respekterer, grensene for akseptabel oppførsel. Utestengelsen har åpenbart ikke hatt den ønskede preventive effekt og A har ikke tatt saken på tilstrekkelig alvor til å endre sin adferd og omgangsform med barn. Seksuell trakassering er et alvorlig samfunnsproblem, og

desto verre når den trakasserende part er en voksen mann og de trakasserte er barn. A er en anerkjent trener og kusk med mye kunnskap og erfaring med hest. Mye indikerer at han har benyttet disse fortrinnene for å komme i kontakt med hesteinteresserte barn som har sett opp til han. A har utnyttet denne skjeve maktbalansen til seksuell trakassering.

Det er utvist en totalt uakseptabel oppførsel som Domskomiteen ikke ser at Travsporten er tjent med å se lett på. Tvertom bør reaksjonen på slike saker reflektere sportens sterke fordømmelse og straffes adekvat. Domskomiteen ønsker å gi et tydelig signal om at slik uakseptabel oppførsel ikke tolereres.

Etter Domskomiteens oppfatning er forholdet svært graverende. Det er særlig lagt vekt på at trakasseringen viser et mønster der oppmerksomheten rettes mot de yngste barna i miljøet. Seksuelt krenkende adferd er et alvorlig brudd på DNTs lov og de etiske retningslinjene. Det er spesielt graverende når den rettes mot barn.

Videre viser saksgjennomgangen en gjentagende adferd og at de sanksjoner som ble nedlagt ved utestengelsen fra ***[driftsselskap] Eiendom as ikke hadde noen form for preventiv effekt. All uhøvelig adferd utført av DNTs medlemmer vil være egnet til å skade sportens omdømme.»

Som nevnt innledningsvis anses det som en feilskrift i domsslutningen at §11.2 (1) i) ikke er med i oppramsingen av overtrådte straffebestemmelser, men det fremgår av domspremissene at Domskomiteen anser As handlinger egnet til å skade travets anseelse. Appellkomiteen er enig i dette og § 11.2 (1)i) vil bli tilføyd domsslutningen. Samtidig vil henvisningen til § 11.2 (1) a) bli sløyfet, likeens henvisningen til de etiske retningslinjene. Vi kan ikke se at retningslinjene isolert sett gir hjemmel til sanksjon, men den underbygger og definerer innholdet i sanksjonsbestemmelsen § 11.2 (1) c). Denne bestemmelsen er åpenbart overtrådt. Han har åpenbart opptrådt med forsett hva pkt c) angår. Videre legges til grunn at en voksen mann, som har god tid til å vurdere sine kommende handlinger, ville holde det som sikkert eller overveiende sannsynlig at slik opptreden var egnet til å skade travets anseelse slik at det også foreligger forsett for dette forholdet.

Appellkomiteen er enig med Domskomiteen i at A må ilegges rettighetstap som tap av retten til å ha valgte eller oppnevnte verv (DNTs lov § 11.5 (1)c), tap av retten til å delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, samt retten til å delta på annen aktivitet i regi av DNT (utelukkelse) (DNTs lov § 11.5 (1)d) og tap av retten til å oppholde seg på eller benytte anlegg eid eller finansiert av DNTs organisasjonsledd eller dets selskaper (DNTs lov § 11.5 (1)e). Lovens § 11.5 (2) bestemmer etter sin ordlyd at disse rettighetstapene kunne idømmes for alltid, men også for en begrenset tid for rettighetstap som nevnt i bokstavene c) og d). Tatt etter ordlyden ville et rettighetstap etter bokstav e) måtte settes for alltid.

Som det fremgår under ankemotpartens anførsler synes denne lovbestemmelsen å være tuftet på en feil som DNT i sin siste generalforsamling har startet et lovendringsarbeid med. Vi siterer fra lovkomiteens redegjørelse:

«Under § 11.5 (1) listes det opp hvilke straffer som kan idømmes. Under samme paragraf, pkt. (2) så er det eksplisitt nevnt tre straffer (bokstav c, d og g) som kan idømmes for en begrenset tid eller for alltid.

Lovkomiteen vil først påpeke at generalforsamlingen 2019 vedtok ny bokstav e) under § 11.5 (1). Den daværende bokstav e) ble derfor ny f) osv. Det ble imidlertid ikke fanget opp at dette også påvirket § 11.5 (2). Det som skulle være riktig for 11.5 (2) er derfor følgende: Straff etter bokstavene c), d) og h) kan idømmes for en begrenset tid eller for alltid.

Ved denne oppdagelsen og nærmere syn på § 11.5, så bør flere bokstaver fra pkt. (1) være omtalt under pkt. (2). Lovkomiteen finner det da mest hensiktsmessig å sløyfe konkret bokstavhenvisning med bakgrunn i at det synes åpenbart hvilke bokstaver som gir anledning for begrenset tid. Da vil man også unngå samme feil som i 2019. Alternativet er å påføre de aktuelle bokstavene. Det viktigste er at lovparagrafen ikke innskrenker domskomiteens mulighet til å idømme straff for en begrenset tid.»

Domskomitéen har utmålt en sanksjon i tråd med ordlyden i lovens bestemmelse om sanksjon. Appellkomitéen er enig med DNTs uttalelser under rettsmøtet at en må se bort fra lovens ordlyd i dette tilfelle, og la dette rettighetstapet kunne tidsbegrenses på samme måte som de to andre aktuelle rettighetstapene.

Appellkomitéen har kommet til at rettighetstapene kan tidsbegrenses. Tapstiden kan settes forskjellig for de forskjellige rettighetstapene. De skal både tilpasses straffens kjernefunksjon, men også fungere som et vern for travets yngste. Kjøre- og treningsforbudet (bokstav d) kan passende til tre år. Det er her lagt vekt på at i disse tilfellene (i hvert fall i de terminfestete kjøringene) vil være en rekke voksne personer i området. De gjelder ikke nødvendigvis for treninger, men trening andre steder er det heller neppe like god voksenkontroll. Når det gjelder forbudet mot å inneha verv i travet (bokstav c) kan tapstiden settes til 10 år. Rettighetstapet vil kanskje ikke være det mest inngripende, men det forhindrer f.eks. at han kan bli valgt til verv i lokallag (som kunne skade travets anseelse) eller til å lede ponnigruppen eller andre grupper med satsning på barn/ungdom. Når det gjelder forbudet mot å oppholde seg på eller benytte seg av travets anlegg (bokstav e) kan også tapstiden settes til 10 år. Dette vil forhindre at han kan oppsøke anlegget (og eventuelt ungdommer som befinner seg der) utenom de tilfellene som nevnt for rettighetstapet under bokstav d, samt på arrangementer og møter som avholdes på travets anlegg av andre enn travet selv.

Den ankende part har anført at han bør få fradrag i tapstiden for den tid han har hatt restriksjoner fra ***[driftsselskap] sin side. Appellkomitéen er enig i at det ved utmålingen av straff kan vektlegges reaksjoner fra andre som ikke er straff. Dette er hensyntatt i de vedtatte tapstidene.

Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G :

- «1. A dømmes for overtredelse av DNTs lov § 11.2 (1) c og i).
- 2. a) I henhold til DNTs lov § 11-5 (1) c), jf. § 11.5 (2) dømmes A til tap av retten til å ha valgte eller oppnevnte verv for et tidsrom av 10-ti-år beregnet fra i dag.
- b) I henhold til DNTs lov §11.5 (1) d), jf. § 11.5 (2) dømmes A til tap av retten til å delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, samt retten til å delta på annen aktivitet i regi av DNT (utelukkelse) for et tidsrom av 3-tre-år beregnet fra i dag.
- c) I henhold til DNTs lov § 11.5 (1) e), jf. dømmes A til tap av retten til å oppholde seg på eller benytte anlegg eid eller finansiert av DNTs organisasjonsledd eller dets selskaper for et tidsrom av 10-ti-år beregnet fra i dag.»

Lars Borge-Andersen

Tormod Haugnes

Lars Erik Aas